

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Christus verbreekt de werken van de duivel

Hiertoe is de Zone Gods geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.

(1 Johannes 3: 8b)

Tijdens de verzoeking in de woestijn wordt duidelijk dat Hij de satan zal overwinnen.

De werken van de duivel

De Zone Gods is geopenbaard. Hij nam de ware menselijke natuur aan. Hij kon gezien, gehoord en aangeraakt worden. Het doel van het komen van de Zaligmaker op deze aarde is het verbreken van de werken van de duivel. De werken van de duivel op deze aarde zijn begonnen met de val in het paradijs. Daardoor is het beeld van God teniet gedaan. De band met God is verbroken. De gevallen mens is op weg naar de rampzaligheid. In heel de Bijbel treffen wij de werken van de duivel aan. Kaïn sloeg Abel dood. We zien de werken van de duivel voordat de zondvloed kwam. Het was een werk van de duivel dat de farao bevel gaf de joodse jongetjes in de Nijl te werpen. Ook het plan van Haman om alle Joden te doden was het werk van de duivel. De kindermoord door Herodes evenzo. Het was een werk van de duivel dat Judas Jezus verried. Christenvervolging de eeuwen door is een werk van de duivel. In Nederland zien we de werken van de duivel: abortus, euthanasie, het buigen voor de afgoden van deze tijd, overmatig drinken, drugsgebruik, een zondige zaterdagavondbesteding, zedeloze en godslasterlijke lektuur, video's en DVD's. Het is ook een werk van de duivel als aan de Waarheid tekort wordt gedaan. Maar hebben we ook de werken van de duivel in ons eigen hart en leven gezien? Ieder is in Adam het beeld van God kwijtgeraakt. We zijn van nature slaven van de

zonde, gewillige dienaren van de duivel. We zijn overtreders van al de geboden van God. Wat is er een hoogmoed, een hebzucht en zelfzucht. Ook in het hart en leven van Gods kinderen zijn de werken van de duivel nog aanwezig. Zij doen nog veel zonde. Er kan zoveel ongeloof zijn. Er is sprake van oneerbiedigheid en sleur. Er kan zelfs hoogmoed zijn op ontvangen genade.

Het werk van Christus

Het is het werk van Christus de werken van de duivel te verbreken. Hij is gekomen om te verlossen van de zonde en de gevolgen van de zonde. Tijdens de verzoeking in de woestijn wordt duidelijk dat Hij de satan zal overwinnen. Hij is immers gekomen om de kop van de slang te vermorzelen. In de bezetene van Gadara zien we duidelijk de werken van de duivel. Heel lange tijd was hij met vele duivelen bezeten geweest. Zijn ziel, wil, verstand en hart waren onderworpen aan duivelen. Hij had geen macht over zichzelf, maar werd overheerst door de duivelen. Op het bevel van Christus werden de duivelen uitgeworpen. De Zaligmaker heeft de bezetene van Gadara verlost. Wij zijn niet op dezelfde manier in de macht van de duivel. Maar zonder wedergeboorte en bekering heeft de duivel het wel voor het zeggen in ons leven. Wij zijn door eigen schuld slaven van de satan. Het is ontzettend als we ondanks alle preken, indringende waarschuwingen,

ernstige roepstemmen en welmenende nodigingen die tot ons zijn gekomen, onderdanen blijven van de duivel. De Heere is nog lankmoedig. Dat was Hij ook in de jaren die vooraf gingen aan de zondvloed. Maar er kwam wel een einde aan. Daarom: Haast u om uws levens wil. Het ene nodige kan geen uitstel lijden. Het is mogelijk dat we uitwendig de Heere dienen en in ons hart de duivel blijven gehoorzamen. Dan is de liefde tot de zonde gebleven. Bekeert u daarvan. De Zone Gods is geopenbaard opdat Hij de werken des duivels verbreken zou. In het uur van de wedergeboorte begint dit. Het verduisterde verstand wordt verlicht, het gesloten hart wordt geopend, de wil wordt vernieuwd en de levenswandel wordt geheiligd. Er komt strijd tegen alle zonden onder alle omstandigheden en een klein begin van het leven naar de geboden van God. Het beeld van God wordt in beginsel hersteld. Gods kind gaat weer spreken tot eer van God, gaat het leven als een levend dankoffer Hem offeren en gaat strijden tegen het kwade. In hart en leven van Gods kinderen zal het werk van de duivel eenmaal volkomen verbroken zijn en zal alles zijn ter eer van God.

A. van Heteren

De Schrift spreekt

*Ik sta in het
midden
van u als
Eén Die dient.*

Het kan niet ontkend worden dat in de formulering van de Dordtse Leerregels de Schrift spreekt. Soms komen we duidelijke gegevens vanuit het Woord tegen. Dit wordt ook gezien in art. 9. Er is nog een zaak waarop we moeten letten. Er zit orde in de behandeling van de artikelen. Artikel 8 wijst op de ernstige, welgemeende roeping van God door het Evangelie en daar staat de verkondiging niet buiten. De roeping van God komt tot velen. Wereldwijd. Maar nu de werkelijkheid. Velen komen niet en worden niet bekeerd (art. 9). De opstellers van de Leerregels gaan na wat daarvan de oorzaak is. Waar en bij wie ligt de schuld?

Het Evangelie

Direct wordt gezegd: de schuld ligt niet in het Evangelie. Gaat het over het Evangelie, dan denken we bijzonder aan het Nieuwe Testament. Treffend is het eerste vers van Markus 1. Het begin van het Evangelie van Jezus Christus de Zoon van God. Er dient bij betrokken te worden wat de Heidel-

berger ons doorgeeft. In zondag 6 wordt gewezen op de Middelaar. Onze Heere Jezus Christus en de heilsschenking door Hem. Welk een rijk antwoord wordt gegeven op de vraag waaruit we dit weten. Uit het Heilig Evangelie, antwoord 19. Het ontvangen Evangelie kan gelezen worden. De vertaling ervan dient betrouwbaar en duidelijk te zijn. Het dient zo te zijn dat iedereen het kan lezen. Men heeft daarvoor geen opleiding of studie te volgen. Treffend is dat we het werkwoord 'horen' regelmatig tegenkomen. Lezen is horen. Het klonk in de tijd dat men niet persoonlijk in het bezit was van het Evangelie. Nu valt het accent op lezen. Wat niet duidelijk is van het Evangelie laat de Heere verklaren. Hij geeft uitleggers. Niemand kan werken met of zich verschuilen achter de opmerking dat het Evangelie zo onduidelijk is. Wat nodig is voor hart en leven kan iedereen lezen.

Ongeloof

De schuld ligt niet in Christus Die

ons in het Evangelie wordt aangeboden. In woorden, in gelijkenissen, in wonderen laat Christus duidelijk horen en zien Wie Hij is en wil zijn. Welmenend en oprecht was en is Hij in Zijn spreken. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen maar zondaars tot bekering. Ik sta in het midden van u als Eén Die dient. Op de dag en in de nacht was en is Hij werkzaam tot zegen, tot eeuwig heil van zondaren. Wenend heeft Hij afscheid genomen van Jeruzalem. En in het beschreven Evangelie wordt Zijn stem gehoord. Want Jezus Christus is en blijft Jezus Christus (Hebr. 13:8). In woord en daad. Gaat het over God de Heere: ook in Hem ligt geen schuld. Naar de bewering van de Remonstranten ligt de schuld bij God. Het besluit van verkiezing en verwerping wijst daarop. Deze kritiek is onterecht. Het is uitgesloten dat God de Auteur van de zonde is. Terecht wordt dit weerlegd in de Catechismus, zondag 3 en 4. In dit verband moet het ongeloof gezien worden als bewuste daad van de mens. Echter, wie het Woord van de Heere leest, wordt gewezen op de lankmoedigheid en de verdraagzaamheid van de Heere. De Zelfbekendmaking van God wijst ons op het hart van God de Heere. Zijn vermaningen, Zijn opwekkingen, Zijn veroordelingen staan daar niet buiten. God de Heere is vrij van de mens. De Leerregels stellen dat de roepende God onderscheiden gaven geeft. Zelfs aan halsstarrige, verharde zondaren. Er zijn personen die op diverse terreinen van betekenis zijn en zo de samenleving dienen. Denk aan de medische wereld. De slotsom is: het Evangelie is goed. Christus en God zijn oprecht. Heilig. In Hen wordt geen onrecht gevonden.

Onderscheidenlijk

We moeten acht geven op de re-

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen over 1 Joh. 3:8b van ds. A. van Heteren. Ds. K. Hoefnagel schrijft een eerste stuk over 'Naboth.' Ds. Tanis behandelt DL hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 9. Ds. P. Roos levert een bijdrage getiteld 'De knop of het roer?'. Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 3: 19. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over het afscheidscollege van prof. A. Baars. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. Tenslotte nog wat persberichten en boekbesprekingen.

Biddag voor gewas en arbeid

Woensdag 12 maart D.V. zal de jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid weer gehouden worden. We zijn in alle dingen en altijd afhankelijk van de Heere. De Heere doe ons dit beleven opdat we niet alleen op de biddag maar ook daarna het gebed tot Hem mogen opzenden om Zijn zegen over al het werk dat weer gedaan mag worden, over het onderwijs dat gegeven mag worden, over de opvoeding en over het kerkelijke leven.

Ontmoetingsdag

D.V. zaterdag 3 mei in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 18 maart 2014 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 6 maart.

AvH

actie van de geroepen. De opstellers laten de Schrift spreken. Matth. 13. In dit hoofdstuk gaat het over de gelijkenis van de zaaiers en de zaairesultaten. Jezus vestigt er nadrukkelijk de aandacht op dat er onderscheiden geprekeerd zal worden. Het onderscheidenlijk element mag in geen enkele preek ontbreken. Waarom en hoe kunnen we lezen. Spurgeon geeft in zijn boek 'de gelijkenissen' als het gaat over de vrucht van het gezaaide opmerkingen die van betekenis zijn. Vandaar dat we dit doorgeven. De satan komt naar de diensten. Hij is altijd present. Hij is bewust aanwezig en laat zijn macht zien. Het zaad van het Woord komt tot het hart van alle aanwezigen. Spurgeon zegt: menige kansel laat hij met rust. Maar als een man ernstig, vurig preekt, doet satan terstond zijn werk. De duivel is een goed theoloog en hij weet dat de zaligheid is door het geloof in de Heere Jezus. Dit wordt door hem geloofd. Vandaar

dat hij alles in het werk stelt om dat te voorkomen. Jezus zegt: hij rukt weg hetgeen in het hart gezaaid was (Matth. 13:19). Jezus zegt: er zijn mensen in de dienst, in een samenkomst, die openstaan voor het gehoorde en terstond reageren. Met vreugde wordt het Woord ontvangen. Het doet wat in hun leven. Het is merkbaar. Het wordt gezien en gehoord. Nu is blijdschap een Schriftgegeven. Maar: hoe en wanneer spreekt de Schrift erover? We behoren als predikanten daar bijzonder op te letten. Want strovvuur is geen blijvend, maar tijdelijk vuur. De overtuiging: ik ben verlost en zal behouden worden. Het staat er toch. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn zal zalig worden. Het komt nu op het steeds geloven aan. Het aanvaarden van de Schrift. Twijfel is pure zonde. De vraag: mijn ziel doorziet gij uw lot, is overbodig. De vrees voor zelfbedrog doet tekort aan de Naam van de Heere. Hij, Die een goed werk

in mij begonnen is, zal het vol-eindigen tot op de dag van Jezus Christus. Men leeft alleen bij het belovende Woord en bij een deel van de Psalmen. Menigeen weet zich bevrijd van een kerkelijke opvoeding die zo begrensd was en weinig bood voor geestelijke ruimte en vreugde. In de vorige eeuw had men het over ziekelijkheid en een leven in de nachtschuit. Spurgeon schrijft: Laat het nooit vergeten worden dat hoe waar het ook zij dat een iegelijk die in Jezus Christus gelooft zalig zal worden, het even waar is dat gij wederom geboren moet worden. Alleen die uit de Geest geboren is, krijgt kennis van geestelijke zaken en komt in het bezit van ware blijdschap. De Heilige Geest verandert het hart in goede aarde, dan zal het zaad der Goddelijke genade daarin opwassen en geloof voortbrengen in de Heere Jezus.

M.C. Tanis

*Want
strovvuur is
geen blijvend,
maar tijdelijk
vuur.*

Kerkelijk actueel

De knop of het roer?

Als een roer omgaat, is er sprake van een koerswijziging; als de knop omgaat, valt ineens alle beeld en geluid weg. Het laatste is radicaler en geeft een verandering aan van lawaai naar rust en van duisternis naar licht.

Radicaal

Ds. R. van de Kamp uit Putten schreef een artikel over gezinnen in onze tijd; hij kwam in dat verband op het gezegde over "de knop". Ik laat hem aan het woord: "We hebben al veel te veel gediscussieerd, grenzen verlegd en compromissen gesloten. We kunnen niet verder dan alleen in de weg van waarachtige bekering! En waar gaan we ons van bekeren? Welke afgoden gaan we verbranden? Wij zien dat het niet goed gaat, maar gaat ook radicaal de knop om? We denken misschien dat het niet helemaal gaat zoals het hoort, maar dat er gelukkig ook nog dingen goed gaan. En zo leven we door. Maar het kan niet langer. Door om het probleem heen te draaien, woekert het door.

Wat blijft er dan over van onze gezinnen?" Zijn artikel draagt het opschrift: "Waar zijn de vaders?" Het gevaar wordt gesignaleerd dat we de opvoeding van onze kinderen uitbesteed hebben aan de school. "Wat is het moeilijk. Wanneer zijn we nog als gezin bij elkaar? En wat gaan we eraan doen? Dan zo maar door tobben? We zijn veel te toegeeflijk. We hebben onze verantwoordelijkheid laten liggen". Hij beseft dat dit negatief kan overkomen. En als we dit te negatief vinden, komt de roerganger aan de beurt. Er zit wel iets van waarheid in en er moet wel wat aan gedaan worden, maar we lopen liever naar het roer dan naar de knop. We zijn er langzamerhand allemaal wel achter geko-

men, dat het niet goed gaat. Dat hoort u velen zeggen en erkennen. Maar denken we aan de knop of hooguit aan het roer? Hij noemt in zijn artikel het woord "bekering". Bekering betekent niet een bepaalde koerswijziging, maar het betekent een absolute terugkeer en omkeer. Als je daarover gaat nadenken, ga je ook beseffen hoe veelomvattend en diep indringend en ingrijpend de dingen hier liggen. Er werd in verleden tijden in onze kerken gesproken over die knop. Het ging toen om de Televisie. Velen gaven aan dat je wel TV kon hebben, als je maar wist dat er een knop aan zat. Knevel schreef ook over de knop: "Doe dat ding dan uit", zoals hij het naar ik meen vertolkte. In de eerste tijd had de

*Welke
afgoden
gaan we
verbranden?*

*Maar hoe
gaat het dan
als we tijdens
huisbezoek
in aanraking
komen met
verregaande
invloeden van
de wereld?
Zijn we dan
concreet eerlijk
en concreet
duidelijk?*

TV- bezitter een mast op zijn huis. Er werd soms gezegd: die knop moet op je dak zitten. Begin er niet aan en onthoud u van dit medium. Sprekend over de knop, kun je daar ook nog een verkeerd gebruik van maken. Wat betreft de TV, werkte de knop verkeerd. Ik heb de doorwerking van de invloed van Hilversum in die vele jaren binnen onze kerken kunnen waarnemen en het werd me duidelijk dat de wereld als een modderstroom onze woningen is binnen gekomen. Rond de TV gebruikte men het argument van de knop verkeerd; het is nu tijd om de knop goed te gebruiken.

Omvangrijk

Het zal velen te radicaal zijn. Er moet dan zoveel veranderen. Er zijn immers heel veel knoppen bijgekomen, sinds de komst van de TV. Internet heeft ook knoppen en het mobieltje kun je ook aan en uit zetten. En denkend over het gezin wordt er ook aan heel veel knoppen verkeerd gedraaid. Echtscheiding kwam dertig jaar geleden nauwelijks voor in onze gemeenten; nu dringt de golfslag hiervan diep door in de kerken. Samenwonen is lang niet in elke gemeente een zonde. De opvoeding in veel gezinnen lijkt behoorlijk aangepast aan de normen van onze maatschappij. Kinderen krijgen van links naar rechts bovenmatig veel aandacht; een sportvereniging is voor velen een dringender zaak dan een kerkelijke vereniging of zelfs de catechisatie.

De zondag staat onder zware druk, zowel in het bedrijfsleven alsook in de kerk. Het gebedsleven is door ons soms wel geminimaliseerd en opgenomen in het rasterwerk van de jachtige tijdsdruk. Zo kan ik doorgaan. De wereld is als een vloedgolf de kerk binnen gekomen. Ik reken ermee dat er een tijd komt, dat Internet en smartphone onder ons helemaal gemeden moeten gaan worden. Voor Facebook moet dat nu al gelden. Er zijn te veel verschijnselen van pornoverslaving bijvoorbeeld; maar ook zal wellicht blijken dat we deze weg niet kunnen gaan, vanwege cybercriminaliteit en

big brother-toestanden. Door de voortgang van de techniek krijgt de duivel steeds machtiger midde-len in handen.

Ook de prediking moet hier genoemd worden. Ik preekte zondag over Johannes de Doper, die tegen koning Herodes zei inzake zijn huwelijk met Herodias: "Het is u niet geoorloofd haar te hebben". Nu was dit een zaak van buitensporig grote zonde, maar wanneer is onze prediking nog zo helder en duidelijk als die van Johannes? Over heel veel zaken zwijgen we te vaak, omdat er zoveel kanten aan een zaak zitten. Het spreken over al zulke dingen vanaf de kansel moet omzichtig en zorgvuldig gebeuren. Maar hoe gaat het dan als we tijdens huisbezoek in aanraking komen met verregaande invloeden van de wereld? Zijn we dan concreet eerlijk en concreet duidelijk? Jongelui hadden het onlangs met me over lang haar voor vrouwen. Een van hen zei onder andere: "U moet vanaf de kansel zeggen, dat lang haar een sieraad is, zoals het in de Bijbel staat. Wij weten dat niet meer!" Nu gaat het niet speciaal hierover, maar de vraag is wel of onze jeugd nog bekend is met wat Gods Woord klip en klaar zegt. We hebben sommige onderwerpen gewoon weg geparkeerd. Wat een verantwoordelijkheid rust er op de schouders van voorgangers, maar ook op die van de pers en het onderwijs. Argeloosheid heerst in grote delen van onze gezindte. Er zijn heel veel knoppen. Hoe moeten deze alle goed gehanteerd worden? Het lijkt onbegonnen werk. Om het echter eenvoudig te maken, zeg ik: die ene knop van de bekering en de wederkeer moet centraal komen te staan. Als we die goed gebruiken, komt het met de rest ook wel in orde.

Mogelijk

Ik vat de woorden van Ds. Van de Kamp dan ook op als een hartenkreet, een SOS. Het is tijd voor de noodrem, een algehele mobilisatie. Terecht wordt ook opgemerkt dat we ons nog te vaak rijk rekenen met goede dingen, die er ook nu nog zijn. We zeggen het te snel:

er zijn gelukkig ook nog goede dingen. Dat staat ook in de Bijbel, maar juist als kanttekening bij een tijd, die ver was afgeweken. Er zijn zeker nog wel goede dingen, maar houd u daar mee niet op de been. We zeggen ook heel vaak dat God Zijn Kerk in stand houdt. We spreken dan over Gods trouw en over Zijn zondaarsliefde. Maar dat verhinderde niet de totale ineenstorting van de tempeldienst voorafgaande aan de ballingschap en het hield het oordeel over Jeruzalem niet tegen.

En als we nu eerlijk zijn, zullen we iets voelen van weerstand. U en ik, we hebben er wat ons vlees betreft, helemaal geen zin in om de knop om te zetten. Ik besef ook dat ik als oudere het iets makkelijker kan zeggen dan veel jongeren, die midden in deze tijd staan. Maar er zijn ook jonge mensen die de nood scherp waarnemen.

In het gezin van Jakob had de wereld behoorlijk huis gehouden. Tijdens de treurige geschiedenis rond Dina, blijkt hoe weinig er in zijn huis over was van de vreze des Heeren. In het gehele hoofdstuk (Genesis 34) komt de Naam van de Heere niet voor. Het lijkt alsof alles buiten Hem omgaat. Ook de remedie van Simeon en Levi is even goddeloos als de wereld van Sichem. Als de afgoden heersen, kunnen er zulke dingen gebeuren. Totdat de Heere Zelf ingrijpt. God Zelf roept Jakob dan terug tot reformatie. En dan gaat de knop ook om. We zien dan in Genesis 35 dat zijn kinderen heel gewillig alle vreemde goden aan hem geven, die zij in hun bezit hadden. En weet u waarom de knop was omgegaan bij zijn kinderen? Omdat Jakob toen weer, na het spreken van de Heere, ook mocht getuigen tegenover zijn kinderen: "en ik zal een altaar maken die God Die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid en met mij geweest is". Daar hadden zijn kinderen respect voor.

Die reformatie is nodig onder ons. Wat een voorrecht als de Heere gaat spreken. Maar ook: hoe nodig dat Jakob gaat spreken, dat zij die verantwoordelijkheid hebben, spreken over die God Die antwoordt ten dage "mijner

benauwdheid en Die met mij geweest is". Dan blijven we niet steken in regels en voorschriften, maar dan wordt er plaats gemaakt voor geloofstaal. Zo'n bekering is zeer verootmoedigend. Bekeering begint met het zien van onze

schuld. Vreemde goden, innerlijke inzinking, wereldse kleding, ijdel taalgebruik, we moeten er oog voor krijgen. Het is en blijft waar dat de Heere de Eerste moet zijn. Maar Hij zegt het ook nu tot u en tot mij. Het kan nu nog, als de

Heere het geven wil, al is het later dan wij denken. Zoek de Heere terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is!

P. Roos

Vragenrubriek

Naboth (1)

De godvrezende Naboth en de goddeloze Achab wonen samen in Jizreël. Naboth heeft naast het paleis een wijngaard, geslachten lang familiebezit. De goddelozen hebben geen vrede en zijn nooit tevreden. Achab wil zijn tuin uitbreiden en doet Naboth een bod. Naboth moet zijn bezit afstaan. Maar Naboth weigert. De Heere beware mij er voor dat ik de erve van mijn voorvaderen verkopen zou, zegt hij. Achab wordt woest en gaat als een mokkend kind naar bed. Hij had reeds veel, maar hij wilde meer. Hoe durft die man een voorstel van de koning af te slaan, zo gromt hij. Nu ja, moest Naboth nu zo halsstarrig zijn? Had Achab niet een redelijk bod gedaan? Zat ook Naboth niet vast aan het aardse? Er is meer aan de hand. Naboth ziet de wijngaard als van God aan hem geschonken; als een gave van de Heere om zuinig op te zijn. Als een stukje van het beloofde land. Net als Naboth hebben ook wij veel van de Heere gekregen. Mag ik u een paar dingen noemen? Wat denkt u van Zijn Woord! En wat vindt u van Zijn inzettingen, zoals Zijn dag en het huwelijk! Ik houd het maar even bij deze zaken. De eerste vraag die op ons afkomt is, of wij deze dingen als rijke geschenken van de Heere mogen zien! Indien niet, dan zijn we vreemdelingen van het Naboth-leven en kennen we zowel de Heere als onszelf niet. Het is nodig om met Naboth zuinig te zijn op wat de Heere ons geeft. Laat ik eens nader ingaan op de zojuist genoemde zaken. Daar is allereerst het Woord van God!

Zien we de Bijbel als Zijn Woord? Zien we de gehele Bijbel als van God gegeven? Erkennen wij het gezag van Gods Woord? Blijven we bij hetgeen Gods Woord ons voorhoudt?

Anders dan Naboth leveren velen het Woord van God in. Ze doen er afstand van als ze bijvoorbeeld de hedendaagse moderne opvattingen laten heersen over de Bijbel. Anderen laten hun "ik voel en ik vind" prevaleren boven het "zo zegt de Heere". Maar wie deze gave van God miskent, miskent de Gever en gaat daarmee een wisse ondergang tegemoet. Naboth had de wijngaard van de Heere ontvangen, maar hij was er ook in bezig. Hij liet de wijngaard niet achteloos en onverzorgd liggen, zodat het geen vruchten opleverde. Wie Gods Woord als rijke gave ziet, zal er ook werkzaam mee zijn. Al zouden we bijvoorbeeld ijveren voor de beste vertaling, maar we wandelen niet overeenkomstig Gods Woord, omdat er geen oprechte liefde is tot Gods Woord, dan zijn we als diegenen die wel een akker of wijngaard hebben, maar er nooit naar omzien. Dan draagt ons leven geen vrucht.

En wat dunkt u van die andere erfenis, die de Heere ons heeft gegeven: de rustdag? Kennen we ten aanzien van de zondag de Naboths-gestalte? Zien we die dag nog als Gods dag, afgezonderd door de Heere, opdat wij die dag zouden afzonderen voor de Heere? Wat is er ten aanzien van de heiliging van Gods dag al veel ingeleverd. Ik denk aan de mensen die niet naar de kerk gaan, of

slechts ene keer. De Catechismus legt vooral nadruk op het kerkbezoek en op de wijze ervan. Wat lezen we op Gods dag; of maken de kinderen hun huiswerk? Zoals Naboth uit liefde tot Gods gaven geen afstand van zijn wijngaard kon doen, zo vraagt de Heere ook liefde tot Zijn dag. Met vormen-dienst is de Heere niet tevreden. Is het huwelijk tenslotte ook niet een heerlijke gave en instelling van God? In deze tijd moeten ook allerlei andere vormen van samenleven kunnen, zo meent de van God vervreemde mens. Sijpelt die gedachte ook niet de kerken binnen? Ook binnen de kerk komt het voor dat stellen samenwonen; en dat er zelfs ambtsdragers zijn die homoseksuele relaties aangaan. Op verzoek van de Achabs, de mensen van de wereld, is er ook op dit terrein al heel veel ingeleverd. Ook binnen de kerk zijn er Achabs die mokken over de halsstarrigheid en koppigheid en het conservatisme van de Naboths. Maar Naboth was niet eigenwijs. De liefde tot de Heere deed hem nee zeggen tegen zijne majesteit. Liefde maakt moedig en vrijmoedig. Achab werd boos en Izébel nog bozer. Maar Naboths God zag in gunst op hem neer. En die gunst smaakt meer dan wat dan ook. Is het ook uw ervaring?

De volgende keer opnieuw enkele gedachten naar aanleiding van een vraag over de geschiedenis van Naboth en Achab, met name over het verduren van onrecht.

K. Hoefnagel

En wat dunkt u van die andere erfenis, die de Heere ons heeft gegeven: de rustdag?

Daniël voor jongeren

Daniël 3:19

19 Toen werd Nebukadnézar vol grimmigheid, en de gedaante zijns aangezichts veranderde tegen Sadrach, Mesach en Abéd-nego; hij antwoordde en zeide, dat men den oven zevenmaal meer heet zou maken dan men dien pleegt heet te maken.

“Je weet pas echt of je iets werkelijk gelooft, als de juistheid of onjuistheid ervan een zaak van leven of dood voor je wordt.” Aldus de bekende Narnia-schrijver C.S. Lewis. En dat is inderdaad de grote proef op de som. Het is niet echt heel moeilijk om gelovig te zijn in een land als Nederland. Maar wij moeten ons afvragen of het geloof zo belangrijk voor ons is dat het zelfs een zaak is van leven of dood? Veel mensen uit het verleden en heden hadden Christus meer lief dan hun eigen leven. Ze zijn vanwege hun geloof gevangengezet. Ze zijn gemarteld. Ze zijn om hun geloof zelfs gedood. Stel jezelf de vraag, wat jij voor de Heere Jezus over hebt.

*Wij leven in
betrekkelijke
rust en vrede.*

*En wij mogen
ongehinderd
naar de kerk
gaan en naar
de vereniging.*

De drie vrienden hadden alles voor de Heere over. Zij weigerden te buigen voor het gouden afgodsbeeld. En dan geeft Nebukadnezar het bevel om de oven zeven keer heter te stoken. Hij is kennelijk dus toch niet helemaal zeker van zijn zaak. Hij had dan wel gezegd: ‘Wie is die God Die u uit mijn hand verlossen kan?’ Maar we hebben in het vorige hoofdstuk wel gelezen dat Nebukadnezar geleerd heeft dat de God van de Joden toch wel een heel bijzondere God was. En daarom laat hij de oven zeven keer heter stoken. Want dan kan zelfs die God hen niet verlossen. En zo werden deze drie vrienden om hun geloof vervolgd.

En dat gaat heel vaak zo met Gods volk. Wat deze vrienden overkomt, is eerder regel dan uitzondering. Gods Kerk moet in deze wereld niet vreemd van het vuur opkijken. Het hoort er bij, zo schrijft

Petrus later in zijn 1e brief. Hij schrijft aan de christenen die vervolgd worden door de Romeinen. ‘Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame. Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen’.

Ze moeten zich niet verbazen. Want die verdrukking hoort er bij, zo zegt Petrus. Dat is niet iets vreemds. De hitte van de verdrukking die in het dal van Dura tastbaar en voelbaar is, die hoort bij het godzalige leven in deze wereld. Of dat dit nu het Babylon is in de tijd van Nebukadnezar, of het is het Babylon in de tijd van Nero, of dat het ’t Babylon is in de tijd van de antichrist. Één ding is altijd hetzelfde: Babylon brengt Gods kinderen in het vuur. Uit wraak omdat ze niet voor de goden van Babylon willen buigen. Omdat ze niet willen bukken waar iedereen voor bukt.

Als je overeind blijft staan, dan worden de mensen boos. Dat is ook vandaag de dag nog steeds zo. Als je niet meedoet. Als je niet buigt voor het gouden beeld van de Olympische Spelen bijvoorbeeld; of dat van het Europees kampioenschap voetbal; of het gouden beeld van het gelijkheidsdenken; of dat van het homohuwelijk. Dat wordt je hoogst kwalijk genomen.

En de mensen nemen het je ook kwalijk als jij wel buigt waar zij niet voor willen buigen. Ze worden boos als je knielt voor de Heere. Als je zingt: *U alléén, U loven wij!* Want dan veroordeel je met jouw leven hún leven. Want er kan er maar één gelijk hebben. En de wereld pikt het niet als je hun levensinvulling veroordeelt. Dan hoor je er niet meer bij. En dan kom je in het vuur. Niet letterlijk misschien. Maar je wordt wel naar de rand van de samen-

leving gedrongen. Soms wordt je behandeld als vuil. Of ze gaan je bespotten en uitschelden. Of wat in steeds meer landen gebeurt, je wordt mishandeld, je spullen worden vernield, je wordt opgesloten, soms zelfs gedood. Maar vindt dat niet vreemd, zegt Petrus, want dat is alle eeuwen zo geweest en dat zal altijd zo blijven.

Jongelui, wij moeten ons niet verkijken op de omstandigheden waarin wij leven. Wij leven in betrekkelijke rust en vrede. En wij mogen ongehinderd naar de kerk gaan en naar de vereniging. Maar, dat zal zo echt niet blijven. De satan gaat immers rond als een briesende leeuw. De kerk leeft in een wereld die in het boze ligt. Gods kind leeft temidden van vijanden. In Zijn grote rede over de eindtijd in Mattheüs 24 en 25 heeft de Heere Jezus gesproken over de vervolgingen die zullen komen. De tijd waarin de antichristelijke machten zich samen zullen spannen. Waarin iedereen die niet buigt voor het gouden beeld van de antichrist de oven in moet. En het is in onze tijd aan het toenemen. Wereldwijd hebben grote groepen christenen -in totaal meer dan 100 miljoen- te maken met verdrukking. Voor het twaalfde opeenvolgende jaar staat Noord-Korea op nummer 1 van de ranglijst Christenvervolging. Het regime ziet christenen als staatsgevaarlijk en maakt actief jacht op hen. Bijbels zijn verboden boeken. Tussen de 50.000 en 70.000 christenen zitten vast in concentratiekampen en gevangnissen. Nergens ter wereld zijn de omstandigheden voor christenen zwaarder dan in dit communistische land. Maar in 2013 is de christenvervolging ook sterk toegenomen in zogenaamde ‘mislukte staten’. Landen die ineengestort zijn door oorlog of een zwakke overheid. Zes van deze landen staan in de top-10: Somalië, Syrië,

Irak, Afghanistan, Pakistan en Jemen. Christenvervolging komt verder vooral voor in moslimlanden. Volgens Open Doors is de grootste aanjager voor christenvervolging in 2013 het islamitisch extremisme.

Jongelui, geloven heeft gevolgen. Als je gelooft in Jezus Christus

en daar openlijk voor uitkomt, kan dat niet zonder gevolgen blijven. Je zult te maken krijgen met tegenwerking en met veroordeling, misschien zelfs met haat. Okay, het is in Nederland (nog) niet zo dat je in de gevangenis terecht komt omdat je christen bent. Maar als je in leer en leven uitkomt voor je geloof, dan roept

dat bij mensen negatieve reacties op, daar kun je zeker van zijn. De vraag aan jou en mij is of we bereid zijn om te staan voor wat we geloven, ongeacht de gevolgen...

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

Afscheidscollege van prof. dr. A. Baars

Geestelijke leiding in de prediking

“Bekwaam, belijnd en bewogen”, zo typeerde de rector van de TUA de scheidende hoogleraar dr. A. Baars. Dat gebeurde op vrijdag 7 februari in een goed gevulde Loolaankerk te Apeldoorn. Achtien jaar lang is hij aan de school verbonden geweest, de eerste jaren als universitair hoofddocent, na zijn promotie als hoogleraar diaconologie en dogmageschiedenis. Eerder die middag had ds. P.D.J. Buijs, de huidige voorzitter van het curatorium, de akte van emeritaatsverklaring aan de scheidende hoogleraar overhandigd. Op 3 oktober vorig jaar besloot de generale synode hem het emeritaat te verlenen, en wel “op de meest eervolle wijze.” Belangrijkste onderdeel van deze middag was het afscheidscollege dat prof. Baars gaf. Hij sprak over *Geestelijke leiding in de prediking*.

Origineel was die titel niet. Immers 60 jaar geleden inaugureerde prof. W. Kremer aan dezelfde universiteit – toen nog Theologische School – over een gelijk thema. Hij verstond er onder: de manier waarop door middel van de prediking van Gods Woord het werk van de Heilige Geest gestalte krijgt in de gemeente. En dat is ook anno 2014 nog hoogst actueel. De grondslag van die geestelijke leiding zag prof. Baars in het werk van de drie-enige God. Het gaat in de prediking om de genade van de Vader, de Zoon en de Heilige

Geest. Dat bewaart voor eenzijdigheden. Kremer zei het zo mooi: aandacht voor heilsbeschikking, heilsverwerving en heilsbediening. Min of meer in reactie op moderne ontwikkelingen in de predikking benadrukte prof. Baars dat het hart van de prediking het kruis van Christus is. Zelfs de manier waarop gepreekt wordt, moet daarvan getuigen. Met een woord van de puritein John Flavel: “*The best way to preach a crucified Christ is in a crucified style.*”

Het karakter van een prediking waarin geestelijke leiding wordt gegeven, is dat er onderscheidend gepreekt wordt. Kinderen van Abraham zijn immers ook kinderen van Adam. Calvijn heeft ons zicht gegeven op het tweërlei kind-zijn van het verbond. De prediking van de puriteinen heeft ons oog gegeven voor de nadere onderscheiding van de hoorders. Ook Kremer heeft erop gewezen dat er meer verscheidenheid is dan alleen tussen bekeerden en onbekeerden. Professor Baars spitste zijn college toe op het doel van de geestelijke leiding. Die ligt in de geestelijke groei. Met verwijzing naar een recent boekje: het gaat om groeien, snoeien en bloeien. Opdat Christus gestalte krijgt in de harten, tot eer van de drie-enige God.

Er is die middag nog heel wat meer gezegd. Prof. Peels, de rector, had een cadeautje meegebracht.

Een kakelvers boek, een speciaal voor dit afscheid samengestelde bundel dat de titel draagt *Triniteit en kerk*. Wel twintig scribenten schreven het vol: collega's en vrienden van de nu emeritus dienaar. En toen kwam er tot veler verrassing nog een boek. Overhandigd door broeder en vriend ds. M.C. Tanis. Een boek met een wat speelse titel: *Bene meritis* - het eetje staat echt op de goede plaats... Het betreft een bundel met eigen werk van prof. Baars: *kritische beschouwingen over kerk, prediking, pastoraat en liturgie*, sinds 2010 verschenen als artikelen in het Reformatorisch Dagblad.

Student Rien Mulder sprak als pretor van de school. Hij typeerde de homoletiëkdoot en zijn onderwijs op een herkenbare manier. De prediking moet recht doen aan de tekst, zowel in uitleg als in toepassing. Het moet de passie van de dienaar zijn om het Woord van de Heere dichtbij de hoorder te brengen. Drs. Martijn Weststrate die daarna sprak, noemde prof. Baars een allrounder op een breed vakgebied.

Het slotwoord was tenslotte aan de scheidende hoogleraar. Maar niet dan nadat kinderen en kleinkinderen enkele coupletten van het lied van John Newton hadden gezongen, het loflied op Gods genade: “*Amazing grace, how sweet the sound, that saved a wretch like me. I once was lost, but now am found;*

De grondslag van die geestelijke leiding zag prof. Baars in het werk van de drie-enige God.

was blind, but now I see.” (Genade, woord vol heerlijkheid, van vrij-spraak in ’t gericht, vond mij in mijn verlorenheid en gaf mijn ogen licht). Prof. Baars eindigde zijn woorden van dank met een persoonlijke belijdenis: “Ik neem afscheid als een dankbaar mens. De diepste grond van mijn werk was en

is de liefde tot de heilige Schrift, het Woord van de heilige God. Ik dank de God van mijn leven, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hij is de Getrouwe. Hem zij alle lof. Amen!”

Na afloop van deze inhoudsvolle bijeenkomst maakten velen van de gelegenheid gebruik om domi-

nee(!) en mevrouw Baars de hand te drukken en hen Gods zegen voor de komende periode toe te wensen. Ook als Bewaar het Pand wensen wij hem en hen samen een tijd van rust en zegen toe.

J.M.J. Kieviet

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek

Een waarschuwend voorbeeld

Want gaat nu heen naar Mijn plaats, die te Silo was, alwaar Ik Mijn Naam in het eerst had doen wonen; en ziet, wat Ik daaraan gedaan heb vanwege de boosheid van Mijn volk Israël. Jeremia 7:12

Gods oordelen uit het verleden zijn waarschuwende voorbeelden voor het heden. Wat in Silo had plaatsgevonden, moest een waarschuwing voor het zorgeloze Juda zijn, dat betrouwde op een uitwendige godsdienst. In de verzen 5 t/m 7 wordt duidelijk gemaakt dat het aankomt op het onderhouden van Gods geboden. In de verzen 8 t/m 11 wordt onderstreept dat het vertrouwen op de tempel en het doen van vele zonden niet samen gaat. In vers 12 zegt de Heere duidelijk dat Hij Zich niet aan een bepaalde plaats laat binden. Wat er gebeurd is te Silo maakt dat duidelijk. Hellenbroek trekt dan de lijn van Silo naar Frankrijk en andere landen waar de toorn van God openbaar is gekomen. Dit zal ook met Nederland gebeuren als land en volk doorgaan met het bedrijven van zonden.

Silo

De Heere bepaalt de plaats waar de godsdienst moet worden waargenomen. Hij noemt die plaats ‘Mijn plaats.’ Op de plaats van de tabernakel wilde de Heere gediend worden. De tabernakel stond in Silo. Tabernakel en tempel werden ‘de plaats’ genoemd. Tijdens de

woestijnreis ging de tabernakel van de ene plaats naar de andere plaats. Na de woestijnreis verbleef de tabernakel te Silo. Silo was een belangrijke plaats in Efraïm. Te Silo werd het land door het lot onder de stammen verdeeld. De Heere verkoos Silo als plaats van de tabernakel. Daar moest de openbare godsdienst worden waargenomen: ‘alwaar Ik Mijn Naam in het eerst had doen wonen.’ Gods Naam dat is de Heere Zelf. De Heere wilde te Sion wonen. De Heere openbaarde Zich aan Samuel te Silo. Onder Naam kan ook verstaan worden: de vermaardheid en de roem des Heeren. Naam kan ook betekenen de openbare godsdienst. In Micha 4:5 staat ‘Maar wij zullen wandelen in de Naam onzes Gods’ dat wil zeggen: wij zullen Zijn godsdienst blijven waarnemen. Silo was de plaats waarheen het volk Israël optrok. Zo ging Elkana jaarlijks naar Silo. De Heere Zelf heeft de plaats Silo bepaald: ‘alwaar Ik Mijn Naam had doen wonen’. Er is geen groter heerlijkheid voor een plaats dan dat de Heere er openbaar gediend wil worden. De tabernakel te Silo staat op één lijn met de tempel te Jeruzalem. Het volk moet niet menen dat het met Jeruzalem beter zal aflopen dan met Silo. Er is geen reden om meer te vertrouwen op de tempel dan op de tabernakel. De Joden moeten naar Silo gaan en zien wat de Heere daar gedaan heeft. Te genover de vroegere heerlijkheid

van Silo staat de tegenwoordige verwoesting. Vanaf de intocht in Kanaän tot in de jeugd van Samuel was de tabernakel in Silo geweest. Later heeft David de ark naar Jeruzalem opgevoerd. De inwoners van Silo waren met geheel Israël al weggevoerd in de ballingschap. Ook dat heeft de Heere aan Silo gedaan “vanwege de boosheid van Mijn volk Israël.” Gruwelen en goddeloosheden waren bedreven, bijzonder afgoderij, denk ook aan de grote zonden van de twee zonen van Eli. De boosheid was de oorzaak van het ongeluk van Silo. De zonden waren ook de oorzaak van de wegvoering door de Assyriërs. Dat moet Juda gaan zien met de ziel en in gedachten. Neem kennis van wat er gebeurd is met Silo. Bedenk hoe heerlijk Silo was en wat er van geworden is. Daar zou Juda lessen uit moeten leren. De Heere wil dat er met medelijden, schrik en vrees gekeken wordt naar Silo. Het zien van dit alles zou tot inkeer moeten leiden.

Toepassing

Zorgeloos Nederland, ga heen naar Silo. De Heere zal een goddeloos land niet sparen om de godsdienst die er is. Zie wat de Heere met Silo gedaan heeft. Zie ook wat er met Jeruzalem en de tempel is gebeurd. Stad en tempel zijn verwoest. De tweede tempel, na de terugkeer uit de ballingschap gebouwd, is ook verwoest tot op de dag van vandaag. De Romeinen hebben dit gedaan en de Joden

Er is geen reden om meer te vertrouwen op de tempel dan op de tabernakel.

werden door heel de wereld verspreid. Zie ook wat er in Frankrijk gebeurd is. In het verleden was er een grote menigte van zuivere belijders, vanaf de begintijd van de Reformatie. Velen zijn gevlucht en velen zijn afvallig geworden. In Frankrijk waren er geen groter gruwelen dan in Nederland. Zo gij u niet bekeert, schrijft Hellenbroek over Nederland, zo zult gij insgelijks vergaan. Nederland ziet niet wat de Heere gedaan heeft. Het gebeurde in Frankrijk wordt als een historisch feit gezien, niet als een waarschuwing. De Heere zal Nederland als Silo stellen.

Nederland, bedenk nog wat tot uw vrede dient. Hoor des Heeren Woord. Hoor wat de vluchtelingen uit Frankrijk u te zeggen hebben. Ga in uw gedachten naar Frankrijk. Zie wat de Heere daar gedaan heeft en pas het toe op uzelf. Zie met een medelijdend oog. Zie met vrees en heilige bekommering. Leer ervan tot uw waarschuwing en verbetering. De boosheid was de oorzaak van Gods handelen. Zeg uw boosheid vaarwel opdat u niet door hetzelfde oordeel getroffen wordt. De verderfelijheid van de zonde is een pest voor staat en kerk. Dit bedenkende, zou Neder-

land gelukkig worden door lessen te trekken uit het ongeluk van anderen. De Heere zou Nederland nog lang Zijn plaats noemen en metterdaad ook laten blijven. De Heere zou hier wonen als in de begintijd van de Reformatie. De Heere zou Zijn roem op Nederland leggen. De ware godsdienst zou hier blijven. Gods gunst zou blijven, de Heere zou Zijn Kerk niet wegwerpen, maar veilig doen zijn tot in lengte van dagen.

A. van Heteren

Boekbesprekingen

Ds. E. Gouda, Verliefd Verloofd Getrouwd, paperback, 111 blz., € 6,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-17065.

De auteur is predikant van de hervormde gemeente te Nieuw-Lekkerland. In dit boekje worden allerlei zaken behandeld die met het huwelijk te maken hebben zoals: verliefdheid, verkeringstijd, voorbereiding op het huwelijk, seksualiteit, omgaan met conflicten en opvoeding. Helder en Bijbels wordt geschreven over echtscheiding. We lezen op blz. 83 "Het huwelijk is Gods scheppingsgave. Wie dat beseft, stapt niet zonder nadenken in het huwelijksbootje, want het huwelijk schept verplichtingen voor het hele verdere leven. Dit huwelijk is onontbindbaar en mag niet verbroken worden wanneer het niet meer gaat. 'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mens niet.' Dat behoort tot de ijzeren huwelijkswet. Er is maar één uitzondering op die regel: overspel. Overspel maakt het huwelijk kapot. Overspel is de feitelijke echtscheiding, omdat het buitenechtelijk geslachtsverkeer de unieke huwelijksband tussen een man en zijn vrouw verbreekt. In dat geval mag de bedrogen man of vrouw hertrouwen, omdat het huwelijk in Gods ogen ontbonden is. Dit laatste is niet het geval bij kwaadwillige verlating. Als een ongelovige man zijn vrouw (of omgekeerd een vrouw haar man)

voor de keus stelt om het geloof de deur uit te zetten of zelf de deur uit te gaan, dan moet zij Gode meer gehoorzaam zijn dan haar man en zich niet in een onmogelijk keurslijf laten dwingen alsof zij een slavin is. In dit geval gaat de gelovige niet scheiden, maar wordt verlaten. Hertrouwen is hier niet aan de orde. Het huwelijk is niet verbroken. Alleen overspel maakt een einde aan het huwelijk. Maar vóór alles geldt: 'Gij zult niet echtbreken.'"

W. Kolijn, Thomas Hog, gebonden, 239 blz., € 22,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-15542.

De ondertitel van dit boek luidt: 'De verbannen predikant van Kiltarn.' Thomas Hog leefde van 1628-1692. Deze gezaghebbende predikant heeft veel meegemaakt. Zelf heeft hij geen geschriften nagelaten, maar anderen hebben veel over hem opgetekend zodat het toch mogelijk was een boek over hem te schrijven. De auteur is een groot kenner van de Schotse kerkgeschiedenis en is ook vele malen in Schotland geweest. In het nu verschenen boek wordt het leven en de arbeid van Thomas Hog uitgebreid getekend. Thomas Hog heeft verschillende jaren in gevangenschap doorgebracht ondermeer op de Bass Rock, een rotsachtig eilandje net buiten de Schotse kust. Ongeveer 18 jaar

lang deed de Bass Rock dienst als staatsgevangenis. We lezen op blz. 175 en 176 "Slechts per schip, en dan nog met moeite, kon deze gevangenis bereikt worden. Alleen bij vloed was het mogelijk te laden en te lossen. Gevangenen die bij eb werden aangevoerd moesten op handen en voeten tegen de gladde rotsen opklimmen. Zo kwamen ze bij de verblijfplaatsen voor de gevangenen. Bij sommige cellen kwam het zeewater bij storm en hoog water tot aan de deuren. Eén cel stond bekend als de 'black hole', een zwart gat waaruit geen daglicht te zien was. Dag en nacht hoorden de gevangenen de golven dreunen. Hun dorst moesten ze lessen met opgevangen regenwater of water dat van de vochtige muren afdroop. In koude en vochtige cellen crepeerden ze. De meesten werden spoedig ziek, tientallen stierven daar." Thomas Hog heeft hier ongeveer twee jaar doorgebracht. In de 17e eeuw werd de Schotse kerk zwaar verdrukt. Thomas Hog heeft deze verdrukking dus aan den lijve ondervonden. De auteur heeft vele bronnen geraadpleegd. Hij tekent niet alleen het leven van Thomas Hog, maar hij zet dit in het bredere kader van de Schotse kerkgeschiedenis. Wie in Schotland is geweest, of wie belang stelt in de Schotse kerkgeschiedenis, moet dit boek niet ongelezen laten. Het biedt veel informatie en laat zien dat de

Heere ook in Schotland rijk heeft gewerkt. Hog ligt op zijn eigen uitdrukkelijk verzoek begraven langs het toegangspad van de kerk (nu een ruïne) in Kiltarn, waar

hij predikant is geweest. Op zijn grafzerk, die er ligt tot vandaag de dag, staat geschreven: 'Deze steen zal getuigenis dragen tegen de parochianen van Kiltarn indien

zij hier een goddeloze predikant inbrengen.'

Persberichten

Dinsdag 4 maart 2014 om 15.00 uur hoopt ds. M. Golverdingen te promoveren, de plechtigheid zelf vindt plaats in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de Graaf van Lijndenlaan 9 in Apeldoorn).

Samenvatting proefschrift M. Golverdingen 'Vernieuwing en verwarring. De Gereformeerde Gemeenten 1946-1950'

Deze studie geeft een helder beeld van de geschiedenis der Gereformeerde Gemeenten van 1946-1950. Op basis van grotendeels onbekende bronnen beschrijft de auteur allereerst een tiental nieuwe ontwikkelingen, zoals de landelijke verspreiding van de brochure *De Jeugd in nood*, de verschijning van het jongerenblad *Daniël*, het ontstaan van een drietal nieuwe landelijke organisaties, alsmede de uitgave van het kinderblad *De Kleine Gids* en de prekenreeks *Uit den Schat des Woords*. De schrijver plaatst de onderzoeksgegevens tegen de achtergrond van het tijdsbeeld van die jaren: de wederopbouw, de doorbraakgedachte, de militaire inzet in Indonesië, de migratie naar Canada.

Bij de vele activiteiten – opvallend met name was de uitbouw van het verenigingsleven – ontbraken spanningen niet geheel. Alle lijnen kwamen samen op de vergadering van de classis Barneveld, gehouden op 1 juni 1948. Een confrontatie daar tussen ds. G.H. Kersten en ds. R. Kok eindigde in een verzoening. In Veenendaal, de gemeente die Kok diende, bleef een tegenstelling bestaan over leer en prediking, die begin 1949 leidde tot een breuk. De studie biedt een analyse van de problemen, die bijdraagt tot de vergroting van het inzicht in kerkelijke conflicten. De minderheid in de gemeente Veenendaal ging over tot het beleggen van eigen kerkdiensten aan

de Kegelbaan. De kwestie beheerste de Generale Synode in de zomer van dat jaar. De situatie werd nog complexer toen een predikant tegen het besluit van de Synode in een tweede gemeente te Veenendaal instutueerde. Het Curatorium nam vervolgens het initiatief om een buitengewone generale synode bijeen te roepen, die op 11 en 12 januari 1950 bijeenkwam.

Dit onderzoek biedt een uitvoerige, zorgvuldige reconstructie van deze Synode, gegrond op nieuwe bronnen. De behandeling van een door de classis Dordrecht ingediende klacht over leer en prediking van ds. Kok leidde tot de schorsing van de predikant. Hij zou zich schuldig hebben gemaakt aan de 'vereenzelviging van de beloften met het aanbod van genade'. In het slothoofdstuk van deze studie vergelijkt de auteur de commentaren op deze uitspraak van de zijde van de Generale Synode en die van de Veenendaalse predikant. Hij constateert dat er sprake was van een betreurenswaardig misverstand.

Thema-avond deputaten pastoraat in de gezondheidszorg

Het drama van dementie in de familie

Op vrijdagavond 4 april 2014 organiseert het deputaatschap Pastoraat in de Gezondheidszorg een thema-avond over dementie. We richten ons met name op de gevolgen van dementie voor de naaste familie.

De term 'dementie' komt uit het Latijn en betekent letterlijk 'ontgeesting', vrij vertaald: het verlies van de geestelijke vermogens. Het is een onomkeerbaar proces, waarbij het tempo van achteruitgang verschilt van patiënt tot patiënt. Van de mensen boven de 65 jaar lijdt ongeveer 7 % aan een

vorm van dementie. Voor de dementerende zelf is het ingrijpend als hij merkt dat zijn geestelijke vermogens achteruit gaan. Een zeer grote zorg geeft het ook aan mantelzorgers (vaak de partner), in zowel lichamelijk als geestelijk opzicht. Voor ambtsdragers en gemeenteleden ligt er de belangrijke taak om de dementerende, maar zeker ook (en misschien wel juist) de mantelzorgers bij te staan in praktisch en pastoraal opzicht. We hebben de bekende pastor en schrijver Marinus van den Berg bereid gevonden om ons op die avond hier meer over te vertellen. Van den Berg beschikt over een jarenlange ervaring als pastor in de gezondheidszorg. Sinds 1998 is hij geestelijk verzorger in een verpleeghuis te Rotterdam en is de laatste jaren ook betrokken bij het regionaal palliatief centrum aldaar. Na zijn inleiding en een pauze zal er ruimte zijn voor vragen en discussie.

Deze thema-avond is bedoeld voor werkers in de gezondheidszorg en pastoraat, maar ook andere betrokkenen en geïnteresseerden zijn natuurlijk van harte welkom. De avond zal gehouden worden in de Chr. Geref. Fonteinkerk te Bunschoten, Bickersweg 7.

Aanvangstijd is 19.30 u en zal (uiterlijk) 22 u afgesloten worden. U kunt zich tot 28 maart per email aanmelden bij Marlene Middelkoop (marlenemiddelkoop@solcon.nl) of telefonisch op nummer 06-46698814 (na 18.00 uur). Aanmelden is gratis, wel zal er een collecte worden gehouden ter dekking van de onkosten. Wij hopen op een goede opkomst! De koffie staat klaar vanaf 19 uur.

Zin om op vakantie te gaan?

Zoekt u een weekje ontspanning en gezelligheid? Hartelijk welkom op onze vakantieweken! De Com-

missie Vakantieweken 50+ van de Vrouwenbond Gereformeerde Gemeente reserveert jaarlijks een week in een gezellig en gastvrij hotel op mooie plekken in ons land. De leiding is in handen van twee echtparen, die meegaan als uw stafleden. Ze verzorgen een eigen programma, dat u zeker zult aanspreken. Er is volop gelegenheid om de naaste omgeving te verkennen. Twee keer, op dinsdag de hele dag en op donderdagmiddag, gaat u wat verder weg met de bus.

Op maandagavond komt er een predikant en op woensdagavond houdt een andere spreker voor u een presentatie. Verdere bezinning is er 's morgens voor de koffie bij de gesprekken rond de Bijbel. Op de zondag worden de kerkdiensten bezocht in de dichtstbijzijnde Ger. Gem. Voor 2014 hebben we gereserveerd: Doorn- Conferentiecentrum "Kaap Doorn" D.V. 19-26 juli 2014 Putten - Vakantiecentrum 't Hof van Putten D.V. 9- 16 augustus 2014 Deze weken

zijn voor senioren die voldoende zelfstandig en redelijk mobiel zijn. Voor verdere informatie en opgave per mail: www.vrouwenbondgergem.nl/vakantieweken en kies voor 50+. U kunt zich ook telefonisch aanmelden: Mw. Bussink- Verhage, tel. 0318 - 552969 Prijs: € 590,- p.p. Toeslag 1-persoonskamer: € 25,- Tot ziens in één van onze weken!

Commissie Vakantieweken 50+

IS DE DOOP GELIJKTIJDIG DE WEDERGEBOORTE?

De Puriteinen en onze vaders leren anders! Daarom wil de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht de WAARHEID weer terugbrengen in de Duitssprekende landen.

Zie onze website www.svhed.org voor informatie. Of bel 0345 - 58 08 10, ook voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Bed & Breakfast "JACOLINA"

Ontspannen in eigen sfeer, in de Betuwe. Landelijke plek, comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

Salem 'Zo werkt Zorg'

Open Dag

D.V. zaterdag 15 maart a.s.
10.00 tot 15.00 uur
Verpleeghuis Salem
Ridderkerk

Kijk voor het volledige programma op:
www.salem.nl

WEEK VAN ZORG EN WELZIJN
ZO WERKT ZORG

Vlietlaan 2 - 2986 AZ Ridderkerk - T (0180) 452 152
F (0180) 452 158 - E verpleeghuis@salem.nl - I www.salem.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar en in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaaverenbegrafenisverzorging.nl

Lekker uitwaaien op Texel...

99 euro*

De Verrassing

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* vanaf prijs voor een midweek, geldig tot de meivakantie 2014

ReVOKE

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep behoren, worden hartelijk uitgenodigd om deel te nemen aan onze bijeenkomst op D.V. zaterdag 29 maart 2014 in de Hersteld Hervormde Kerk te Harskamp, Harderwijkweg 11. Aanvang 14.15 uur.

Maarten van Dijk (maatschappelijk werker) en Jantine den Uijl (psychosociaal therapeut) zullen een inleiding houden over:

'Wat doet kinderloosheid met jouw zelfbeeld?'

Voor informatie en aanmelden zie onze website, aanmelden@revoke.nl of bel (0184) 64 22 53.

www.revoke.nl

1974 - 22-03 - 2014
Zending in China

Welkom op onze jubileumdag
 DV 22 maart 2014, 9.45 - 14.00 uur
 Chr. Ger. Pniëlkerk, Ghandistraat 2,
 Veenendaal. Sprekers uit China,
 ontmoeting, presentatie, kinderopas.

Voor meer informatie:
www.bonisa.nl

**Geeft gij
 hun te eten!**

Uw jubileumgift op:
 NL59 INGB 0003 1555 32
 T 0252-418269
 E info@bonisa.nl
 W www.bonisa.nl

Bonisa 40 jaar
 ZENDING

RST
 Zorgverleners

Kraamzorg

**“Mijn kraamzorg?
 Samen genieten!”**

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
 Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **verpleging & verzorging**
 en **huishoudelijke hulp**

REIZEN
OOSTENRIJK / ITALIË
AMERIKA

Oostenrijk 10-daagse reis vertrek 14 juli Nauders, Oberjochpas, dagtocht Italië/ Zwitserland, Voralberg, treintraject Bernina Express	Italië 12-daagse reis met volpension vertrek 21 juli Brennerpas, Arhntal, Dolomieten, Merano, Seiser Alm, Gardameer o.l.v. Bram Slingerland	12-daagse reis Amerika vertrek 8 sept. met o.a. Chicago, Lake Michigan, Grand Rapids (kerk- diensten zondags), Shipshewana (Amish) o.l.v. Cees van den Bovenkamp
--	--	---

Reisgids 2014 is uit!

BURGT*URS
 Margrietstraat 30, 4401 EZ Yerseke
 Tel. 0113-573681 | Mob. 06-22296733
info@burgtours.nl | www.burgtours.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand
 te Meerkerk.
 Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en
 Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand"
 zenden naar:
 Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon:
 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl
 NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand
 te Streefkerk. Abonnementsprijs € 17,50 per jaar.
 Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada
 17 dollar per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

ISSN nummer: 0166 - 4646